

PREZIDENTSKÉ VOLBY V USA: JAK PROHRÁT, ABYS VYHRÁL (IF YOU ARE LUCKY) ANEB PROČ MOHOU BÝT DEMOKRATICKÉ VOLBY NESPRAVEDLIVÉ

Kdo dostane od voličů ve volbách více hlasů, ten vyhraje. Tak bychom to alespoň očekávali. Nicméně i letným pohledem do boxu vedle lze usoudit, že ne vždy a všude to tak musí být.

Jak je to možné? Odpověď se dozvíte ve článku „Slon a osel“ v tomto vydání časopisu Dnešní svět. V této aktivitě si spočítáte, o kolik hlasů hypoteticky může kandidát dostat méně, než jeho soupeř, aby mu to stále stačilo k vítězství.

Prezidentské volby 2016, USA - výsledky			
	počet hlasů	%	volitelé
Hillary Clinton	65,8 mil.	48,2	232
Donald Trump	62,9 mil.	46,1	306
ostatní kandidáti	8 mil.	5,7	0
celkem	136,7 mil.	100	538

Podle ústavy USA není prezident zvolen přímo občany, nýbrž voliteli, kteří jsou ustanoveni v každém z členských států federace způsobem, jenž si stanoví příslušný stát. Tito volitelé jsou delegováni příslušnou politickou stranou. Volitelé té strany, jejíž kandidát v daném státě dostane nejvíce voličských hlasů, hlasují jednotně pro vítěze voleb v daném státě dle rozhodnutí občanů. Např. v r. 2020 v Kalifornii hlasovalo 63,5 % pro volitele, kteří se zavázali volit J. Bidena, a 34,3 % voličů dalo hlas volitelům D. Trumpa. Neznamená to, že by následně z celkových 55 volitelů státu Kalifornie podpořilo 35 volitelů Bidena a 20 Trumpa, ale všech 55 volitelů Kalifornie byli Bidenovi volitelé. Vítěz v daném státě tedy bere všechno.

- ◆ **KROK 1:** Z údajů v tabulce vypočítejte, kolik obyvatel je reprezentováno jedním volitelem ve státech, kde tento údaj chybí. Do posledního řádku spočítejte i průměrnou hodnotu pro celé Spojené státy. (Poznámka: Pro tento i následující úkoly budete pracovat s údaji z roku 2016, nicméně principy systému platí dodnes.)
- ◆ **KROK 2:** Na základě údajů v tabulce a výsledků prvního úkolu odpovězte na otázku: V čem je systém volitelů v prezidentských volbách nespravedlivý?
- ◆ **KROK 3:** Podívejte se na pátý sloupec. Údaje v něm nevycházejí z reality, ale vyjadřují teoretickou úvahu, kolik by v každém státě mělo být volitelů, pokud by každý volitel v každém státu reprezentoval stejný počet obyvatel. Pro výpočet hodnot pro pět modelových států pomůže předchozí sloupec.

A zpět na začátek. Nyní již víte, že přestože nejvíce voličských hlasů získala roku 2016 Hillary Clinton, Donald Trump volby vyhrál díky tomu, že součet volitelů ve státech, kde soupeřku porazil, byl vyšší, než součet volitelů ve státech, kde byl poražen. Podle předchozích úkolů lze usuzovat, že Trump byl úspěšnější v menších státech, kde k získání volitele stačí menší počet voličských hlasů, než ve velkých státech, jako je např. Kalifornie, nebo New York. Lze tedy volby vyhrát i nižším počtem celkových hlasů, než měl Trump roku 2016? Jak málo hlasů teoreticky stačí k výhře? Dále se proto zabývejte hypotetickou situací, kdy vítězný kandidát (pracovně mu dejme přezdívku „Lucky“) vyhraje nejtěsnějším možným poměrem v menších státech (kde stačí k získání volitele menší počet hlasů) a naopak ve velkých státech prohraje „na plné čáře“.
- ◆ **KROK 4:** Vyberte státy, ve kterých jeden volitel reprezentuje nejméně obyvatel tak, aby součet volitelů těchto států dával dohromady pro Luckyho potřebných 270 (nadpoloviční většina z celkových 538 volitelů v celých USA). Sčítejte od států se třemi voliteli směrem ke státům s více voliteli do té doby, dokud součet nebude potřebných 270. Mělo by se jednat o všechny státy s třemi až dvanácti voliteli plus jeden stát s 15 voliteli. Tyto státy si zvýrazněte třeba Luckyho šťastnou barvou.
- ◆ **KROK 5:** V ostatních státech, které jsou reprezentovány zbývajících 268 voliteli, nechte hypoteticky zvítězit Luckyho soupeře, kterého budou volit všichni voliči těchto států. Zbývá tedy sečíst hlasy z posledního sloupce u barvou vyznačených států, kde Lucky vyhrál o jeden hlas. Hodnota posledního sloupce totiž udává polovinu všech hlasů z předchozího sloupce + 1, tedy nejmenší možnou většinu. Tento součet nakonec přepočtete na procentuální podíl všech voličských hlasů ve všech 50 státech USA.
- ◆ **ZÁVĚR:** Donald Trump vyhrál prezidentské volby s 62,9 miliony voličských hlasů z celkových 136,7 milionů, což reprezentuje 46,1 % všech hlasů. Součet hypotetických voličských hlasů pro Luckyho (_____ mil.) by tak reprezentoval _____% z celkových 136,7 milionů hlasů a stále by to stačilo s 270 voliteli na prezidentský úřad.

PREZIDENTSKÉ VOLBY V USA: JAK PROHRÁT, ABYS VYHRÁL (IF YOU ARE LUCKY) ANEB PROČ MOHOU BÝT DEMOKRATICKÉ VOLBY NESPRAVEDLIVÉ

stát	počet volitelů	počet obyvatel	1 volitel reprezentuje ... obyvatel	počet volitelů po přepočtu	počet hlasů 2016	nejtěšnější nadpoloviční počet hlasů
Alabama	9	4 858 979	539 887	8,13	2 123 372	1 061 687
Alaska	3	738 432	246 144	1,24	318 608	159 305
Arizona	11	6 828 065	620 733	11,43	2 604 657	1 302 329
Arkansas	6	2 978 204	496 367	4,99	1 130 635	565 318
California	55	39 144 818			14 181 595	7 090 798
Colorado	9	5 456 574	606 286	9,13	2 780 247	1 390 124
Connecticut	7	3 590 886	512 984	6,01	1 644 920	822 461
Delaware	3	945 934	315 311	1,58	443 814	221 908
District of Columbia	3	672 228	224 076	1,13	311 268	155 635
Florida	29	20 271 272			9 420 039	4 710 020
Georgia	16	10 214 860	638 429	17,1	4 114 732	2 057 367
Hawaii	4	1 431 603	357 901	2,4	428 937	214 469
Idaho	4	1 654 930	413 733	2,77	690 255	345 128
Illinois	20	12 859 995	643 000	21,53	5 589 631	2 794 816
Indiana	11	6 619 680			2 734 958	1 367 480
Iowa	6	3 123 899	520 650	5,23	1 566 031	783 016
Kansas	6	2 911 641	485 274	4,87	1 184 402	592 202
Kentucky	8	4 425 092	553 137	7,41	1 924 149	962 075
Louisiana	8	4 670 724	583 841	7,82	2 029 032	1 014 517
Maine	4	1 329 328	332 332	2,23	747 927	373 964
Maryland	10	6 006 401	600 640	10,05	2 781 446	1 390 724
Massachusetts	11	6 794 422	617 675	11,37	3 325 046	1 662 524
Michigan	16	9 922 576	620 161	16,61	4 799 284	2 399 643
Minnesota	10	5 489 594	548 959	9,19	2 944 813	1 472 407
Mississippi	6	2 992 333	498 722	5,01	1 209 357	604 679
Missouri	10	6 083 672	608 367	10,18	2 808 605	1 404 303
Montana	3	1 032 949	344 316	1,73	497 147	248 574
Nebraska	5	1 896 190	379 238	3,17	844 227	422 114
Nevada	6	2 890 845	481 808	4,84	1 125 385	562 693
New Hampshire	4	1 330 608	332 652	2,23	744 296	372 149
New Jersey	14	8 958 013	639 858	14,99	3 874 046	1 937 024
New Mexico	5	2 085 109	417 022	3,49	798 319	399 160
New York	29	19 795 791	682 613	33,13	7 721 453	3 860 727
North Carolina	15	10 042 802	669 520	16,81	4 741 564	2 370 783
North Dakota	3	756 927			34 436	17 219
Ohio	18	11 613 423	645 190	19,44	5 496 487	2 748 244
Oklahoma	7	3 911 338	558 763	6,55	1 452 992	726 497
Oregon	7	4 028 977	575 568	6,74	2 001 336	1 000 669
Pennsylvania	20	12 802 503	640 125	21,43	6 165 478	3 082 740
Rhode Island	4	1 056 298	264 075	1,77	464 144	232 073
South Carolina	9	4 896 146	544 016	8,2	2 103 027	1 051 514
South Dakota	3	858 469	286 156	1,44	370 093	185 047
Tennessee	11	6 600 299	600 027	11,05	2 508 027	1 254 014
Texas	38	27 469 114	722 871	45,98	8 969 226	4 484 614
Utah	6	2 995 919	499 320	5,01	1 131 430	565 716
Vermont	3	626 042	208 681	1,05	315 067	157 534
Virginia	13	8 382 993	644 846	14,03	3 984 631	1 992 316
Washington	12	7 170 351	597 529	12	3 317 019	1 658 510
West Virginia	5	1 844 128	368 826	3,09	714 423	357 212
Wisconsin	10	5 771 337	577 134	9,66	2 976 150	1 488 076
Wyoming	3	586 107			255 849	127 925
USA celkem	538	321 418 820		538	136 753 936	68 222 052

Řešení: California: 711 723; 65,52; Florida: 699 009; 33,93; Indiana: 601 789; 11,08; North Dakota 252 309; 1,27; Wyoming 195 369; 0,98, průměr za USA: 597 433.

Závěr: přibližně 31 milionů hlasů - 22,7%